

Analysenotat om voksenlærlingeordningen

Indledning

Dette notat indgår i analysematerialet vedrørende forenkling af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB), som aftalt mellem regeringen og KL i ØA17.

I notatet, som er udarbejdet af Styrelsen for Arbejdsmarkedet og Rekruttering (STAR), gennemgås de gældende regler vedrørende voksenlærlingeordningen (kapitel 18 i LAB). Voksenlærlingeordningen har samlet set mange variationer i forhold til ledighedslængde, forsørgelse, krav om positivlister, størrelse af tilskud og periode herfor. Den samlede mængde af variationer kan gøre det svært for borgere, virksomheder og jobcentre at benytte ordningen.

Opsummering

Analysen peger på, at:

- Voksenlærlingeordningen er for både ufaglærte og faglærte ledige samt for ufaglærte beskæftigede. Voksenlærlingeordningen består af et tilskud til arbejdsgiveren.
- Med beskæftigelsesreformen blev ordningen i højere grad målrettet ufaglærte og tilskuddet blev hævet for voksenlærlinge, der overgår til ordningen fra ledighed.
- Der er forskellige tilskudssatser, der afhænger af ledighedskrav, der igen er forskellige både for ufaglærte og faglærte personer.
- Tilskudssatsen er 30 kr. i timen i uddannelsens 2 første år for bl.a. ufaglærte med kort ledighed og 40 kr. i timen i hele uddannelsens praktikperiode for ufaglærte med længere ledighed og ledige faglærte.
- Der er en række forskellige muligheder for kombination af sats og varighed samt krav til ledighedsanciennitet, forudgående uddannelse samt hvilken uddannelse lærlingeforløbet indgår i (positivliste).
- Der er muligheder for at afbureaukratisere voksenlærlingeordningen og dermed gøre den lettere at administrere for jobcentrene og mere attraktiv for arbejdsgivere.
- Det er muligt for faglærte over 25 år, som er beskæftigede eller ledige med under 6 måneders ledighed, at tage en erhvervsuddannelse – blot uden det særlige tilskud til arbejdsgiverne i praktikperioden.

Der er en samlet oversigt over ordningen i bilag 1.

Boks 1: Evidens for effekt af voksenlærlingeordningen

Deloitte (2013) finder positive beskæftigelseseffekter af ordningen for voksenlærlinge, der kommer fra ledighed. Effekterne er særligt store for kontanthjælpsmodtagere. Der er negative effekter for personer, der kommer fra beskæftigelse.

Gældende regler

Voksenlærlingeordningen består i, at jobcenteret under bestemte vilkår kan give tilskud til arbejdsgivere, der indgår uddannelsesaftale med voksne over 25 år, jf. nedenfor. Tilskuddet gives pr. time, når lærlingen er i praktik i virksomheden og ikke er på skole, hvor arbejdsgivere kan få tilskud efter reglerne om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB). Arbejdsgiveren skal under praktikopholdet på virksomheden udbetale en løn, der mindst svarer til den laveste løn, en ikke-faglært lønmodtager efter kollektiv overenskomst er berettiget til inden for det pågældende område.

Afgørelse om tilskud træffes af den kommune, hvor praktikstedet er beliggende.

Som opfølgning på trepartsaftalen fra august 2016 er der udpeget nye fordelsuddannelser gældende for hele 2017. Med disse fordelsuddannelser bliver det nemmere at se, hvor der er de bedste muligheder for at få praktikplads og efterfølgende job. Fordelsuddannelser er uddannelser inden for fag, hvor arbejdsgiverne forventer et særligt stort behov for arbejdskraft. Størstedelen af uddannelserne er tekniske erhvervsuddannelser målrettet fremstillings- og fødevarerindustrien, byggeriet og servicefag. Listen over fordelsuddannelser findes på www.uvm.dk. Fordelsuddannelser adskiller sig for positivlisterne for voksenlærlingeordningen (voksenlærlingelysten).

Målgruppe og tilskud

Dagpenge-, kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere:

Ufaglærte og personer med forældet uddannelse med mere end 2 måneders ledighed og faglærte med mere end 12 måneders ledighed. Tilskuddet er på 40 kr. i timen i hele uddannelsesperioden og gælder alle erhvervsuddannelser. Faglærte med mere end 6 måneders ledighed såfremt erhvervsuddannelsen er inden for områder med mangel på arbejdskraft og med et tilskud på 40 kr. i timen i hele uddannelsens praktikperiode.

Øvrige ufaglærte ledige med mindre end 2 måneders ledighed og ufaglærte beskæftigede: Tilskuddet er på 30 kr. i timen i op til de første 2 år af uddannelsesperioden, og uddannelsen skal være inden for områder med behov for arbejdskraft (voksenlærlingelysten)

Beskæftigede med en uddannelse kan ikke udløse voksenlærlingetilskud.

Samlet set har voksenlærlingeordningen både et beskæftigelsepolitisk og uddannelsespolitisk sigte. Tilskuddet er et fast ikke reguleret beløb, og er dermed over tid blevet økonomisk mindre attraktivt.

Anvendelse af voksenlærlingeordningen

Der har i en periode ikke været retvisende data for voksenlærlingeordningen, men det er nu lykkedes STAR at få konsolideret tal for påbegyndte forløb i 2016, *jf. tabel 1.*

Tallene viser, at lige over halvdelen af forløbene er for personer som kommer direkte fra beskæftigelse, mens knap en tredjedel er ufaglærte ledige med mere end 2 måneders ledighed. Kun ca. 6 pct. af de påbegyndte forløb er personer med en faglært uddannelse, som ikke er forældet, hvor ledighedskravet er på minimum 12 måneder.

Tabel 1: Antal og andel påbegyndte voksenlærlingeforløb fordelt for lærlingens status forud for uddannelsens påbegyndelse. Hele landet. 2016

Status forud for uddannelsens påbegyndelse	Antal	Andel (pct.)
Faglært, ikke forældet uddannelse, over 12 mdr. ledighed	285	6,4
Faglært, forældet uddannelse, over 2 mdr. ledighed	331	7,4
Ufaglært, over 2 mdr. ledighed	1.311	29,4
Ufaglært, under 2 mdr. ledighed	143	3,2
Ufaglært, beskæftigelse	2.322	52,1
Uoplyst	67	1,5
Total	4.459	100

Note: Pga. manglende registreringer vil antallet af påbegyndte forløb forventeligt stige ved senere opdateringer.

Kilde: Særkørsel pba. de kommunale sagsbehandlingssystemer

Bilag 1. Oversigt over reglerne for voksenlærlingeordningen

Uddannelse	Ledighedslængde	Forsørgelse	VL-positivliste	Tilskud	Periode
Ufaglært	Ledig, ledighed under 2 mdr.	Dagpengemodtager	Ja	30 kr. i timen	Op til 2 år
		Kontanthjælpsmodtager	Ja	30 kr. i timen	Op til 2 år
		Uddannelseshjælpsmodtager	Ja	30 kr. i timen	Op til 2 år
		Øvrige ledige	Ja	30 kr. i timen	Op til 2 år
	Ledig, ledighed over 2 mdr.	Dagpengemodtager, sammenlagt ledighed	Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden
		Kontanthjælpsmodtager, sammenhængende ledighed	Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden
		Uddannelseshjælpsmodtager, sammenhængende ledighed	Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden
Beskæftiget	-	Ja	30 kr. i timen	Op til 2 år	
Faglært	Ledig, uddannelsen er ikke forældet , ledighed over 12 måneder	Dagpengemodtager, sammenlagt ledighed	Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden
Kontanthjælpsmodtager, sammenhængende ledighed		Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden	
Ledig, uddannelsen er ikke forældet, ledighed over 6 måneder	Dagpengemodtager, sammenlagt ledighed	Ja	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden	
		Kontanthjælpsmodtager, sammenhængende ledighed	Ja	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden
Ledig, uddannelsen er ikke forældet , ledighed under 12 måneder	Dagpengemodtager, sammenlagt ledighed	-	Intet tilskud , almindelig voksenlærling	-	
	Kontanthjælpsmodtager, sammenhængende ledighed	-	Intet tilskud , almindelig voksenlærling	-	
Ledig, forældet uddannelse , ledighed under 2 mdr.	Dagpengemodtager, sammenlagt ledighed	-	Intet tilskud , almindelig voksenlærling	-	
	Kontanthjælpsmodtager, sammenhængende ledighed	-	Intet tilskud , almindelig voksenlærling	-	
Ledig, forældet uddannelse , ledighed over 2 mdr.	Dagpengemodtager, sammenlagt ledighed	Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden	
	Kontanthjælpsmodtager, sammenhængende ledighed	Nej	40 kr. i timen	Hele uddannelsesperioden	
Beskæftiget , uanset forældet uddannelse	-	-	Intet tilskud , almindelig voksenlærling	-	
Antal variationer	4	3	2	2	2